

verbod in de brief van 11 november 1762 tegen [fol. 118] het vervoeren van porselein door particulieren naar Nederland en het laten repatriëren van dienaren van wie het dienstverband nog niet is verstreken met behoud van gage, zal gehandhaafd worden. Op de klachten in de brief van 10 oktober 1762 over gebrek aan boter hadden Heren XVII geantwoord dat die op andere kantoren tegen zeer lage prijzen was verkocht. De schaarste was dus in Azië veroorzaakt en bij behoorlijk beleid zou er, naast wat er van andere kantoren was gevraagd, geen 60.000 lb tegen de excessieve prijs van 12 stuivers uit de Kaap de Goede Hoop besteld hebben hoeven worden. Men voert daartegen aan)

--- dat, gelijk U Wel Edele Hoog Achtb. zelfs aanmerken, toen wij in anno 1759 200 vaten van dat suivel vorderden, ons restant groot was onder ultimo oktober 650 vaten, hebbende den verthier dat jaar bedragen 398 vaten. En dat, dewijl men geen voldoening dier petitie verwagten konde voor ultimo juni 1761, of een jaar en agt maanden daar aan, in welken tijd gerekend na bovengemelde consumptie er vereischt wierden 663 vaten en dus 13 minder als onzen geheelen voorraad bedroeg, wij, mits de daarop gevolgde non voldoening van al de voormelde 200 vaten, ons verplicht hadden gevonden voorzigtigheids halven in tijds te moeten zorgen ter bekoming van een volstrekt onontbeerbare consumptible whaare, en extraordinaire middelen in het werk stellen, welke wij egter hoopen dat niet weder zullen behoeven bij der hand genomen te worden.

Fol. 118v-119r.

(Bovendien is de verkoop van boter op andere kantoren, zoals Ternate en Makassar, niet uit overvloed geschied, noch was ze van enige belang, daar er kort daarna weer andere ingekocht moest worden. De ontvangen memorie hoe [fol. 120] de eerder door de kamers Amsterdam en Zeeland toegezonden kruitmolenstenen onder de nodige voorzorgen zonder gevaar gebruikt moeten worden, is aan de baas van de kruitmakers ter opvolging overhandigd. Bij de ontvangst van de brief van Heren XVII op 15 juni 1765 is het gecoöpteerde lid van de Raad van Justitie mr. Pieter Willem Lammens volgens het bevel hieruit ontslagen en is zijn gage beëindigd. Hij mag als advocaat voor de twee rechtbanken optreden en als raadgevend advocaat fungeren. Eveneens volgens opdracht wordt de opperkoopman en gewezen hoofdadministrateur te Houghly en verkozen resident te Cheribon Robbert Hendrik Armenault de betaling van $4\frac{1}{2}$ % rente per jaar opgelegd over zijn aandeel in de 170.000 ropia's die uit de kleine kas te Hooghly zijn gestolen. [fol. 121] Voor de maatregelen die Heren XVII afwachten om de Compagnie te behoeden voor schade door fraude in Bengalen, wordt verwezen naar de generale missiven van 20 oktober en 31 december 1764. Men verzekert dat er bij het herstel en de bouw van nieuwe vestingwerken en de verbetering van andere kruithuizen grote zuinigheid is betracht. Daar zal scherp op worden gelet. De bouw van een hecht en sterk kruitmazijn zal f 15.825 kosten. Er werd allerwege gemeend dat het buskruit slecht was verdeeld, doordat er aan de hele oostzijde van de stad geen bergplaats voor was. [fol. 122] Naar aanleiding van het ingewilligde verzoek van de arakbranders van 17 december 1762 om niet meer dan zes maanden per jaar te hoeven stoken, hadden Heren XVII opgemerkt dat Java's Oostkust beter uit de voorraad te Batavia kon worden voorzien. Men antwoordt dat men met de toestemming geen bijzonder doel heeft gehad en dat men er de prijs niet mee heeft willen verhogen, maar er slechts de grote voorraad mee heeft willen verminderen. Dit is gelukt en daarom is op verzoek van de arakbranders op 13 september 1763 weer toestemming voor het branden gegeven. De arakbranderij op Java's Oostkust is er slechts één. Bij besluit van 7 mei 1765 is deze een recognitie van 48 leggers per jaar voor de Compagnie opgelegd, die dit kantoor ten goede komt. [fol. 123] Daarom is deze branderij gehandhaafd. Heren XVII hadden er op gewezen dat de staatrekening in Azië over 1761/62 een tekort aanwees en dat het kapitaal daardoor vergroot was. In de brief van 30 september 1760 was het afgekeurd dat het kapitaal in Azië jaarlijks ten koste van de staatrekening in Nederland werd vergroot. Het is niet in het belang van de Compagnie om tekorten in Azië uit Nederland goed te maken. De Hoge Regering had daarop reeds in de brief van 20 oktober 1764 uitgebreid op geantwoord.)